

Culture of Fear In Schools Scale: Validity and Reliability Study¹²

Kazım ÇELİK, Pamukkale University ORCID: 0000-0001-7319-6567

Ümit KAHRAMAN, Pamukkale University ORCID: 0000-0002-4547-6753

Abstract

The aim of this study is to develop a scale to determine the level of fear culture experienced by teachers in schools. For the purpose of this study, a 32-item pool was created by researchers in the context of literature review and teacher opinions. These substances were examined with field expert and measurement assessment specialist and the number of items was reduced to 29. Based on the opinions obtained from 20 experts for the candidate scale, it was decided that 8 items should be removed from the scale and a 21-item, 5-point Likert-type scale was created. The resulting scale was prepared as an online form. The prepared form was delivered to teachers by using e-mail and other communication tools and feedback was received from 320 teachers. As a result of the exploratory factor analysis conducted to determine the construct validity of the scale, it was determined that the scale consists of 3-factor structure explaining 64,662% of the total variance. It was concluded that factor structure was appropriate with confirmatory factor analysis. In order to verify the criterion validity of the study item-total test correlation, t-test between the upper and lower 27% groups were examined. "Climate of Fear Scale" was used for similar scale validity. In order to determine the reliability results, Cronbach's Alpha values were examined according to the sub-dimensions and total score of the scale and it was found that these values ranged between 0.80 and 0.92. Fear culture level can be determined in schools by taking the total score of the developed scale.

Keywords: fear, culture of fear, teacher

Inönü University
Journal of the Faculty of Education
Vol 20, No 2, 2019
pp. 319-333
DOI: 10.17679/inuefd.537884

Article type:
Research article

Received : 11.03.2019
Accepted : 23.07.2019

Suggested Citation

Çelik, K., Kahraman, Ü. (2019). Culture of fear in schools scale: validity and reliability study. *Inonu University Journal of the Faculty of Education*, 20(2), 319-333. DOI: 10.17679/inuefd.537884

¹ This is an extended version of the paper presented at the 3rd International Multidisciplinary Studies Congress held on 5-6 October 2018

² This study was derived from the PhD thesis supported by Pamukkale University Scientific Research Projects Coordination Unit with project number 2017EĞBE002.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

People who are social beings are in a constant relationship in their jobs, schools, family lives. As a result of these relationships, it is inevitable for people to have feelings such as love and hate. People can experience emotions such as confusion or fear when they interact with other individuals or face a situation they do not foresee. In everyday life, fear is a feeling that everyone feels. Every human being has some fears. Fears such as fear of death, fear of not being able to survive, fear of losing his job, fear of not being successful can be given as an example. These fears also affect the behavior of people in business life and daily life. Because people do not want to be together with the people they fear. they also do not want to be in the environments they fear.

Fear starts from childhood and continues in the rest of life. Fears from parents in the family and from teachers in schools can be caused by managers in adulthood. The world view is called fear culture, where those who have power in the family and community life (that parents at home, teachers in the classroom, administrators in schools) are always right, the powerless are obliged to obey, the non-obedient are punished and fear is the basis. In this world view, to be afraid, to obey the authority to remain silent and to do what is said without question is considered a merit (Oran ve Balkan Akan, 2017; Cüceloğlu, 2008).

Purpose

The culture of the environment in which teachers work will cause them to be psychologically better or worse. The fact that the administrators, the teachers experienced fear in their situations and whether these fears are continuous in their schools will help the managers to demonstrate effective management. Although there are studies about fear culture (Yıldız, 2015; Yurdigül, 2014; Harputlu, 2012; Kaşmer, 2009), these studies have been carried out in different fields such as sociology and business. in educational organizations in Turkey, there are two theses (Sincer, 2016; Çakıroğlu, 2013) about the culture of fear. Some other studies about fear culture in schools (Güler, 2004) are related to the fear of students. In the literature, no fear culture scale was developed for teachers to determine the level of fear culture in schools. Therefore, a scale is needed to measure the level of fear culture in order to determine whether the culture of fear is dominant in the schools where teachers work. In this context, it was aimed to develop a scale to determine the fear culture in schools based on teachers' perceptions.

Method

A literature review was conducted by the researcher to develop the scale. In addition, interviews with 7 teachers to explain what is meant by the concept of fear culture. Then the teachers were asked about the reasons for their fears in schools. Based on the data obtained, it is concluded that the teachers have fears from their managers, colleagues and legal processes; According to the literature and teachers' views, a pool of 32 items consisting of three dimensions (fear of manager, fear of colleagues, fear of legal process) was obtained. These substances were examined together with field experts and measurement and evaluation expert and a new form was formed with 29 items. In order to determine the appropriateness of the articles to Turkish, two Turkish teachers were interviewed and finalized. In this study, Lawshe technique was used to determine the scope validity. In this context, 20 experts received opinions. The experts were asked to give their opinions as Kal 1-Remove, 2-Corrected, 3-Stay "for the items in the scale. The 21-item form obtained as a result of expert opinions is prepared as 5-point Likert (1 = Never; 2 = Rarely, 3 = Sometimes; 4 = Usually; 5 = Always). The total score that can be taken from the scale varies between 21-105. Increasing the score from the scale means that the culture of fear is high in school. The online form was prepared to collect data from the work group, and the link address to be used to reach the form was sent online to teachers using email and some other means of communication. Reminder messages were sent one week apart and data collection was completed after one month. "Climate of Fear Scale", developed by Askanashy and Nicholson (2005) and adapted into Turkish by Sincer (2016), has been added to the online form to determine the similar scale validity of this scale. The reason for the selection of this scale in the research is that it is a scale prepared for the companies and the validity and reliability study is conducted by Sincer (2016) for educational organizations. Exploratory and confirmatory factor analyzes were performed to determine the construct validity of the scale. The Cronbach Alpha coefficient was calculated for the internal consistency reliability of the scale. In order to perform exploratory and confirmatory factor analyzes of the scale, data were divided into 2 groups. The validity study of the scale was performed by applying exploratory factor analysis to the

first group and confirmatory factor analysis to the second group. In order to determine the criterion validity of the scale, the correlation between the Climate of Fear Scale, which was developed by Askanashy and Nicholson (2005) and adapted in Turkish by Sincer (2016), was examined. In addition, the difference between the upper and lower 27% groups is a significant indicator of the criterion validity of the scale. In this context, the upper and lower 27% groups were compared with the t test.

Findings

The validity and reliability studies performed during the scale development process show that the scale is a valid and reliable scale that can be used to determine the level of fear culture in schools. It was concluded that three factors in the scale explained 64,662% of the total variance. The results of confirmatory factor analysis (CFA) to confirm the three-factor structure obtained were found to be acceptable. This shows that the factor structure of the scale is confirmed. In order to verify the criterion validity of the study, item total test correlation and t-test analysis was performed between the upper and lower 27% groups. "Climate of Fear Scale" was used for similar scale validity. According to the results obtained from these analyzes, criterion validity of the scale criterion validity of the scale can be said. In order to determine the reliability results, Cronbach's Alpha values were examined according to the sub-dimensions and total score of the scale and it was found that these values ranged between 0.80 and 0.92. According to these values, it can be said that the scale is a reliable scale. Fear culture level can be determined in schools by taking the total score of the developed scale.

Discussion & Conclusion

In the literature, it was observed that there was no measurement tool to determine the level of fear culture in schools. In order to determine the level of fear culture in schools, it can be said that the scale can be used and contribute to the field in order to determine the relationship between fear culture and various variables.

Okullarda Korku Kültürü Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması¹²

Kazım ÇELİK, Pamukkale Üniversitesi ORCID: 0000-0001-7319-6567

Ümit KAHRAMAN, Pamukkale Üniversitesi ORCID: 0000-0002-4547-6753

Öz

Bu çalışmanın amacı, öğretmenlerin okullarda yaşadıkları korku kültürü düzeyini belirlemek üzere geçerli ve güvenilir bir ölçek geliştirmektir. Çalışmanın amacı doğrultusunda araştırmacılar tarafından alanyazın taraması ve öğretmen görüşleri doğrultusunda 32 maddelik havuz oluşturulmuştur. Bu maddeler alan uzmanı ve ölçme değerlendirme uzmanı ile incelenerek madde sayısı 29'a düşürülmüştür. Elde edilen aday ölçek için 20 uzmandan alınan görüşlere dayanarak 8 maddenin ölçekten çıkarılması gerektiğine karar verilmiş ve 21 maddelik, 5'li likert tipinde ölçek oluşturulmuştur. Elde edilen ölçek taslağı çevrimiçi form olarak hazırlanmıştır. Hazırlanan form e-posta ve diğer iletişim araçları kullanılarak öğretmenlere ulaştırılmış, 320 öğretmenden dönüt alınmıştır. Ölçeğin yapı geçerliğinin belirlenmesi için gerçekleştirilen açımlayıcı faktör analizi sonucunda ölçeğin toplam varyansın % 64,662'sini açıklayan 3 faktörlü yapıdan oluştuğu belirlenmiştir. Doğrulayıcı faktör analizi ile de faktör yapısının uygun olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmanın ölçüt geçerliliğinin doğrulanması için madde toplam test korelasyonu, alt-üst %27'lik gruplar arasında t-testi sonuçlarına bakılmıştır. Benzer ölçek geçerliliği için "Korku İklimi Ölçeği" kullanılmıştır. Güvenirlik sonuçlarının belirlenmesi için ölçeğin alt boyutları ve toplam puanına göre Cronbach's Alpha değerlerine bakılmış ve bu değerlerin 0,80 ve 0,92 arasında değiştiği bulunmuştur. Geliştirilen ölçeğin toplam puanı alınarak okullarda korku kültürü düzeyi belirlenebilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Korku, korku kültürü, öğretmen

Inönü Üniversitesi
Eğitim Fakültesi Dergisi
Cilt 20, Sayı 2, 2019
ss. 319-333
DOI: 10.17679/inuefd.537884

Makale türü:
Araştırma makalesi

Gönderim Tarihi : 11.03.2019
Kabul Tarihi : 23.07.2019

Önerilen Atıf

Çelik, K., Kahraman, Ü. (2019). Okullarda korku kültürü ölçeği: geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Inönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(2), 319-333. DOI: 10.17679/inuefd.537884

¹ Bu çalışma 5-6 Ekim 2018 tarihlerinde düzenlenen 3. Uluslararası Multidisipliner Çalışmalar Kongresi'nde sözlü bildiri olarak sunulan çalışmanın genişletilmiş halidir.

² Bu çalışma Pamukkale Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi tarafından 2017EĞBE002 proje numarası ile desteklenen doktora tezinden türetilmiştir.

GİRİŞ

Sosyal bir varlık olan insanlar işlerinde, okullarında, aile yaşantılarında sürekli bir ilişki içerisindeyler. Bu ilişkiler sonucunda insanların sevgi, aşk, nefret vb. duygular yaşamaları kaçınılmazdır. İnsanlar diğer bireylerle etkileşimlerinde ya da öngörmedikleri bir durumla karşılaştıklarında da şaşkınlık ya da korku gibi duygular yaşayabilmektedir. Günlük hayatta korku herkesin yaşadığı bir duygudur. Her insanın yaşadığı bazı korkuları vardır. Ölüm korkusu, yaşamını idame ettirememek korkusu, işini kaybetme korkusu, başarılı olamama korkusu gibi korkular buna örnek olarak verilebilir. Yaşanan bu korkular insanların iş hayatlarında ve günlük hayatlarındaki davranışlarını da etkilemektedir. Çünkü insanlar korktukları insanlarla ve korktukları ortamlarda bulunmak istemezler.

Korku, insani bir duygu olarak psikolojik, toplumsal yapı açısından sosyolojik bir kavramdır (Özpolat, 2018). Mannoni (1992) de korkuyu; sevinç, aşk, tiksime gibi temel duygulardan birisi olarak görmekte; psikolojik ve fizyolojik alanla ilgili olduğunu düşünmektedir (Mannoni, 1992). Korku psikolojik anlamda beklenmedik ve öngörülmeleyen bir durumla karşılaşan insanların; zihnini yoğunlaştırmasını sağlayan bir mekanizma, herhangi bir uyarının tehdit edici olarak algılanmasıyla ortaya çıkan, korku ile karşılaşan bireyde savaşıma ya da kaçma güdüsü oluşturan duygusal bir tepki olarak tanımlanmıştır. Korkunun fizyolojik etkilerini insanlar deneyimleri yoluyla öğrenmektedir. Bu etkiler genellikle kalp atış hızının artması, irkilme ve soğuk ter dökme olarak ortaya çıkmaktadır (Eren, 2005; Furedi, 2014; Mannoni, 1992).

Korku kültürü, endişe ve belirsizlik oluşturan bir kavram olarak ifade edilen (Furedi, 2018); korkuyu politik bir güdü olarak kullanan aktörler tarafından üretilen duygusal tepkiyi açıklayan ve sosyal bilimlerde alanında kullanılan bir terimdir (Mölder, 2011). Korku çocukluk dönemlerinden itibaren başlayarak hayatın geri kalan döneminde de devam eder. Ailede anne/babadan, okullarda öğretmenden kaynaklanan korkular, yetişkinlik döneminde de yöneticilerden kaynaklanabilmektedir. Ailede ve toplum yaşantısında gücü elinde bulunduranların -ki bu evde ebeveynler, sınıfta öğretmen, okulda yöneticilerdir- her zaman haklı olduğu, güçsüzlerin itaat etmek zorunda olduğu, itaat etmeyenlerin cezalandırıldığı ve korkunun temel olduğu dünya görüşü korku kültürü olarak adlandırılır. Bu dünya görüşünde korkmak, itaat etmek otoriteye karşı sessiz kalmak ve söylenenleri sorgulamadan yapmak bir meziyet sayılır (Cüceloğlu, 2008; Oran ve Balkan Akan, 2017). Korku kültürü konusu daha çok siyaset ve devlet yönetimi alanyazınında yer almaktadır. Ancak insan hayatının birçok yerinde korku ve korku kültürünün yansımaları görülmektedir. Evlere kurulan kameralar, bilgisayarların şifreli olması, araba alarmları bile toplumda var olan "korku kültürünün" günlük hayata yansımalarıdır.

Okullarda ise korku kültürü, yöneticinin öğretmene, öğretmenin de öğrenciyeye karşı disiplini ve itaati korku unsurlarını kullanması ile ortaya çıkabilir. Sürekli hata arayan, disiplin adı altında baskı oluşturan ve öğrencileri bir düşünceye kalıplamaya çalışan öğretmenlerin, demokratik eğitim ortamı sağlamaları düşünülemez. Aynı şekilde, öğretmenler üzerindeki otoritesini korku ile sağlayan, elindeki gücü korku unsuru olarak kullanan yöneticilerin buldukları ortamlarda da demokratik bir okul ikliminden bahsedilemez. Korku kültürünün tanımlarından ve özelliklerinden yola çıkarak, yönettikleri okullarda güç sahibi olanların, okulu "nasıl yönettikleri" korku kültürü ile doğrudan ilişkili olarak görülebilir.

Okullarda korku kültürü, öğretmenlerin okullardaki yaşantıları ve ilişkilerinden kaynaklanan korkular sonucunda okullarda oluşan kültür olarak tanımlanabilir. Çalışmada okullardaki korku kültürü üç boyutta incelenmiştir. Bunlar "yönetici korkusu", "meslektaş korkusu" ve "yasal süreç korkusu" olarak adlandırılmıştır. *Yönetici korkusu*: Yönetici korkusu, öğretmenlerin yöneticilerinden kaynaklanan korkulardır. Okullarda da güç ve otorite sahibi olarak yöneticiler görülebilir. Yöneticilerin okulları yönetirken yaptıkları davranışlar, okul yöneticisinin korkutmayı temel olarak gerçekleştirdiği yönetim öğretmenlerin yöneticilerinden korkmalarına neden olabilir. Bunun sonucunda okullarda korku kültürü oluşması beklenebilir.

Meslektaş korkusu: Meslektaş korkusu, öğretmenlerin okulda birlikte çalıştıkları öğretmenlerden kaynaklanan korkulardır. Okul içindeki kötü ilişkiler, öğretmenlerin birbirlerine karşı olumsuz davranışları bu korkunun nedenlerinden bazılarıdır. Okullardaki iklim, öğretmenlerin meslektaşlarının yanında kendilerini nasıl hissedeceklerinde, ilişkilerinin niteliğinde belirleyici olabilir. Samimi ilişkilerin ve güvenin olmadığı okul iklimlerinde öğretmenler meslektaşlarını tehdit olarak ya da kendisine zarar verecek bir risk olarak görebilir. Bunun sonucu olarak öğretmenlerinin meslektaşlarından kaynaklı korkular yaşamaları da muhtemeldir.

Yasal süreç korkusu: Öğretmenlerin kanun ve yönetmeliklerden kaynaklanan korkuları olarak nitelendirilebilir. Yasal süreç korkusu, öğretmenlerin okullardaki davranışları sonucunda ceza almaktan, disiplin soruşturmasına maruz kalmaktan korkmalarıdır.

Öğretmenlerin çalıştıkları ortamın kültürü, onların psikolojik olarak daha iyi veya daha kötü olmasına neden olur. Yöneticilerin, öğretmenlerin hangi durumlarda korku yaşadığını ve bu korkuların okullarında süreklilik arz edip etmediği hakkında bilgi sahibi olması, etkili bir yönetim sergileyebilmek için yöneticilere yardımcı olacaktır. Korku kültürü hakkında yapılan çalışmalar (Yıldız, 2015; Yurdigül, 2014; Harputlu, 2012; Kaşmer,

2009) olmasına rağmen, bu çalışmalar sosyoloji, işletme gibi değişik alanlarda gerçekleştirilmiştir. Türkiye'deki eğitim örgütlerinde korku kültürü ile ilgili yapılmış bazı çalışmalar (Çakıroğlu, 2013; Güler, 2004; Sincer, 2016; Sincer ve Atanur Baskan, 2017) bulunmaktadır. Bu çalışmalar da akademik personel ve öğrencilerin yaşadıkları korku ile ilgilidir. Alan yazında okullarda korku kültürü düzeyini belirlemek üzere öğretmenler için geliştirilmiş bir korku kültürü ölçeğine rastlanmamıştır. Bu nedenle öğretmenlerin çalıştıkları okullarda korku kültürünün hakim olup olmadığının belirlenmesi için korku kültürü düzeyinin ölçülmesine yönelik bir ölçeğe ihtiyaç duyulmaktadır. Bu kapsamda çalışmada, öğretmen algılarına dayalı olarak okullardaki korku kültürünü belirlemeye yönelik bir ölçek geliştirilmesi amaçlanmıştır.

YÖNTEM

Ölçek Maddelerinin Oluşturulması

Ölçek maddeleri alanyazın taraması (Cüceloğlu, 2008, 2014, 2016, 2018; Furedi, 2007,2014, 2018; Güler, 2004; Mannoni, 1992) ve öğretmenler ile yapılan görüşmeler sonucunda şekillendirilmiştir. Öğretmenler ile görüşme yapılırken öncelikle korku kültürü kavramı ile anlatılmak istenen açıklanmıştır. Daha sonra öğretmenlerden okullarda yaşadıkları korkuların nedenleri sorulmuştur. Öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda okullarda yöneticilerden, meslektaşlardan ve yasal süreçlerden kaynaklanan korkular olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Madde havuzu oluşturulmasında bu boyutlar dikkate alınmıştır. Bu çalışmalar sonucunda yönetici korkusu, meslektaş korkusu, yasal süreç korkusu olmak üzere üç boyut altında toplam 32 maddelik madde havuzu elde edilmiştir. Madde havuzu, alan uzmanları ve ölçme değerlendirme uzmanı ile birlikte değerlendirilerek üç maddenin çıkarılmasına karar verilmiş, bazı maddelerde de düzenleme yapılmıştır. Elde edilen 29 maddelik yeni ölçek formunun Türkçe'ye uygunluğu ve anlaşılabilirliğinin tespit edilmesi için iki Türkçe öğretmeni ile görüşülerek öneriler doğrultusunda maddelere son hali verilmiştir.

Ölçek Kapsam Geçerliliği

Kapsam geçerliği alandaki uzman kişilerin, o testin ölçülmek istenen niteliği yeterli ve uygun biçimde ölçtüğüne ilişkin yorum ve görüşlerinin alınması ile gerçekleştirilebilir. Uzman kişiler hem testin bilim alanını hem de test sorusu hazırlama teknik ve yöntemlerini iyi bilen kişilerdir. Test uzmanlarca incelenerek eleştiri ve öneriler doğrultusunda gerekli değişiklikler yapılır (Şeker ve Gençdoğan, 2014). Çalışmada kapsam geçerliliğinin belirlenmesi için Lawshe tekniğine başvurulmuştur. Bu tekniğin kullanılabilmesi için en az 5 en fazla 40 (Yurdugül, 2005) uzmandan görüş alınmalıdır. Bu çalışmada 20 uzmandan görüş alınmıştır. Uzmanlardan ölçekte yer alan maddeler için "1-Kaldırılmalı, 2-Düzeltilmeli, 3-Kalmalı" şeklinde görüş bildirmeleri istenmiştir.

Kapsam geçerliğini belirlemek üzere her bir madde için "Kapsam Geçerlilik Oranı (KGO)" değeri, ölçeğin tamamı için ise "Kapsam Geçerlilik İndeksi (KGİ)" hesaplanır. KGO değerinin hesaplanmasında aşağıdaki formül kullanılmıştır. KGİ değeri ise ölçekte kalan maddelerin KGO değerlerinin ortalamasıdır. Ölçek boyutlardan meydana geliyorsa her boyut için ayrı ayrı hesaplanır (Lawshe, 1975; Yurdugül, 2005):

$$KGO = \frac{n - (\frac{N}{2})}{N/2}$$

n= Madde için gerekli olarak görüş bildiren uzman sayısı

N=Toplam uzman sayısı

Kapsam geçerliğinin belirlenmesi için 20 uzmandan görüş alındığı için her bir madde için kapsam geçerlilik oranı ve boyutlar için belirlenen kapsam geçerlilik indeksi ölçüt olarak belirlenen 0,42 değerinden yüksek olmalıdır (Lawshe, 1975). KGO'su 0,42'den düşük olan 8 madde ölçekten çıkarılarak 21 maddelik nihai form elde edilmiştir. Boyutlar için elde edilen KGİ değerleri Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1

Ölçek boyutlarına ait KGİ değerleri

Boyut	KGİ
Yönetici korkusu (9 madde)	0,76
Meslektaş korkusu (7 madde)	0,71
Yasal süreç korkusu (5 madde)	0,62

Bu çalışmaların sonunda elde edilen 21 maddelik form 5'li Likert (1=Hiçbir zaman; 2=Nadiren, 3=Bazen; 4=Çoğunlukla; 5=Her zaman) olarak hazırlanmıştır. Ölçekten alınabilecek toplam puan 21-105 arasında değişmektedir. Ölçekten alınan puanın artması, okulda korku kültürünün yüksek olduğu anlamına gelmektedir.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu, çevrimiçi formu gönüllü olarak dolduran 320 öğretmenden oluşmaktadır. Çalışma grubuna ait kişisel bilgiler Tablo 2'de yer almaktadır.

Tablo 2

Çalışma grubuna ait kişisel bilgiler

Değişken		N	%
Cinsiyet	Kadın	176	55,00
	Erkek	144	45,00
Okul Kademesi	Anaokulu-İlkokul	142	44,38
	Ortaokul	96	30,00
	Lise	82	25,62
Kıdem (Yıl)	1-5	69	21,56
	6-10	102	31,88
	11-15	81	25,31
	20 yıl ve üzeri	68	21,25
Okuldaki çalışma süresi (Yıl)	1-3	157	49,06
	4-6	75	23,75
	7-9	45	15,00
	10 yıl ve üzeri	38	12,19
Okulda çalışan öğretmen sayısı	1-10	64	20,00
	11-20	91	28,44
	21 öğretmen ve	165	51,56

Verilerin Toplanması

Çalışma grubundan veri toplamak üzere çevrimiçi form hazırlanmış ve forma ulaşmak için kullanılacak bağlantı adresi çevrimiçi olarak e-posta ve diğer bazı iletişim araçları kullanılarak öğretmenlere gönderilmiştir. Birer hafta aryla hatırlatma mesajları gönderilmiş, bir aylık süre sonunda veri toplama işlemi tamamlanmıştır. Ölçeğin benzer ölçek geçerliliğinin belirlenebilmesi için de Askanashy ve Nicholson (2005) tarafından geliştirilen ve Sincer (2016) tarafından Türkçe uyarlaması yapılan "Korku İklimi" ölçeği de çevrimiçi forma eklenmiştir. Araştırmada bu ölçeğin seçilmesinin nedeni işletmeye yönelik hazırlanmış bir ölçek olması, Sincer (2016) tarafından eğitim örgütlerinde geçerlilik ve güvenilirlik çalışmasının yapılmasıdır.

Verilerin Analizi

Verilerin analizi için istatistik paket programları kullanılmıştır. Ölçeğin yapı geçerliğini belirlemek için açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizleri yapılmıştır. Ölçeğin iç tutarlılık güvenilirliği için Cronbach Alfa (α) katsayısı hesaplanmıştır. Ölçeğin açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizlerini gerçekleştirmek için veriler 2 gruba ayrılmış, 1. Gruba açımlayıcı faktör analizi (AFA), 2. Gruba doğrulayıcı faktör analizi (DFA) uygulanarak ölçeğin geçerlilik çalışması gerçekleştirilmiştir. Ölçeğin ölçüt geçerliğini belirlemek için de Askanashy ve Nicholson (2005) tarafından geliştirilen ve Sincer (2016) tarafından Türkçe uyarlaması yapılan "Korku İklimi" ölçeği arasındaki korelasyona bakılmıştır. Ölçek 13 madde ve tek boyuttan oluşmaktadır. Askanashy ve Nicholson (2005) ölçeği özel sektör çalışanları için geliştirmiş; Sincer (2016) akademik personellerden oluşan çalışma grubuyla Türkçe uyarlamasını gerçekleştirmiştir. Ayrıca alt ve üst % 27'lik gruplar arasındaki farkın anlamlı olması ölçeğin ölçüt geçerliliğinin sağlandığının başka bir göstergesidir. Bu kapsamda t testi ile alt ve üst % 27'lik gruplar da karşılaştırılmıştır.

BULGULAR

Yapı Geçerliliği

Ölçek geliştirme çalışmalarında ölçeğin yapı geçerliliğinin belirlenmesi için en sık yapılan analiz faktör analizidir. Faktör analizi, birbiriyle ilişkili değişkenleri bir araya getirerek daha az sayıda kavramsal olarak anlamlı yeni değişkenler (faktörler, boyutlar) keşfetmeyi amaçlayan çok değişkenli bir istatistik olarak tanımlanmaktadır (Büyüköztürk,2002). Alanyazında faktör analizi için gerekli çalışma grubu büyüklüğü hakkında çeşitli varsayımlar mevcuttur. Bazı araştırmacılar örneklem büyüklüğünün madde sayısının en az 10 katı olması gerektiğini (Kline, 1994) savunurken, bazıları da madde sayısının 5 katının (Bryman ve Cramer, 2001) yeterli olduğunu belirtmişlerdir. Örneklem büyüklüğünün yeterli olup olmadığı konusunda Kaiser-

Meyer-Olkin testi sonuçlarına da bakılır. KMO değerinin 0,80 ve üstü olması örneklem büyüklüğünün yeterli olduğu şeklinde yorumlanabilir (Seçer, 2013; Şencan, 2005). Pallant (2011) ise KMO değerinin 0,60 ve üzeri bir değer almasının yeterli olduğu görüşündedir. Çokluk, Şekercioğlu ve Büyüköztürk (2012) faktör analizinin gerçekleştirilmesi için gerekli örneklem büyüklüğünün belirlenmesinde ölçütlerden en az ikisinin karşılanmasını önermişlerdir. 21 madde olarak uygulanan ölçek için $160/21 = 7,62$ değeri madde sayısının 5 katından fazla olduğu için yeterli görülmüştür. Tablo 3'te yer alan veriler incelendiğinde Kaiser-Meyer-Olkin örneklem uygunluğu ölçüsü değerinin 0,919 olduğu ve eldeki verilerin faktör analizine uygun olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca faktör analizinde evrendeki dağılımın normal olması gerekmektedir. Normal dağılımın belirlenmesi için çarpıklık-basıklık katsayısı ve Bartlett küresellik testi sonuçlarına bakılmıştır. Elde edilen çarpıklık basıklık değerleri $+2/-2$ arasında olması (George & Mallery, 2010; Karagöz, 2016; Kunnan, 1998) ve Bartlett küresellik testi sonucunun anlamlı olması (Tavşancıl, 2014) verilerin normal dağılım gösterdiği şeklinde yorumlanabilir. Bartlett küresellik testi sonucunda ki-kare değeri 1739,79 olarak hesaplanmış ve bu değer de $p=0,00$ olduğu için anlamlı bulunmuştur. Ölçek maddelerinin çarpıklık-basıklık değerlerinin $+2$ ve -2 arasında olması ve Bartlett küresellik testi sonucunun anlamlı olması, faktör analizinin normallik sayılınsının gerçekleştiğini göstermektedir.

Tablo 3.

Okullarda Korku Kültürü Ölçeği KMO ve Bartlett's Test İstatistikleri

Kaiser-Meyer-Olkin Örneklem Uygunluğunun Ölçüsü		,919
	Yaklaşık X^2 değeri	1736,979
Bartlett Küresellik Testi		
	Sd	153
	P	,000

"Okullarda Korku Kültürü Ölçeği" nin (OOKÖ)" yapı geçerliliğini belirlemek üzere temel bileşenler analizi kullanılarak AFA yapılmıştır. Faktör yükleri literatürde genel kabul gören 0,30 olarak kabul edilmiştir (Büyüköztürk, 2012). Faktörler arasında ilişki olduğu düşünülüyorsa eğik döndürme yönteminin kullanılması gerekmektedir (Büyüköztürk, 2012; Çokluk, Şekercioğlu ve Büyüköztürk, 2012; Tabachnick ve Fidell, 2013). Bu çalışmada faktörler arasında ilişki olduğu düşünülerek eğik döndürme yöntemlerinden *direct oblimin* kullanılmıştır. Yapılan ilk faktör analizi sonucunda 3 madde, madde toplam korelasyonunun 0,45'ten küçük olması, maddelerin binişik olması ya da madde faktör yükünün düşük olması nedenleriyle sırasıyla ölçekten çıkarılmış kalan 18 maddeye tekrar faktör analizi yapılmıştır.

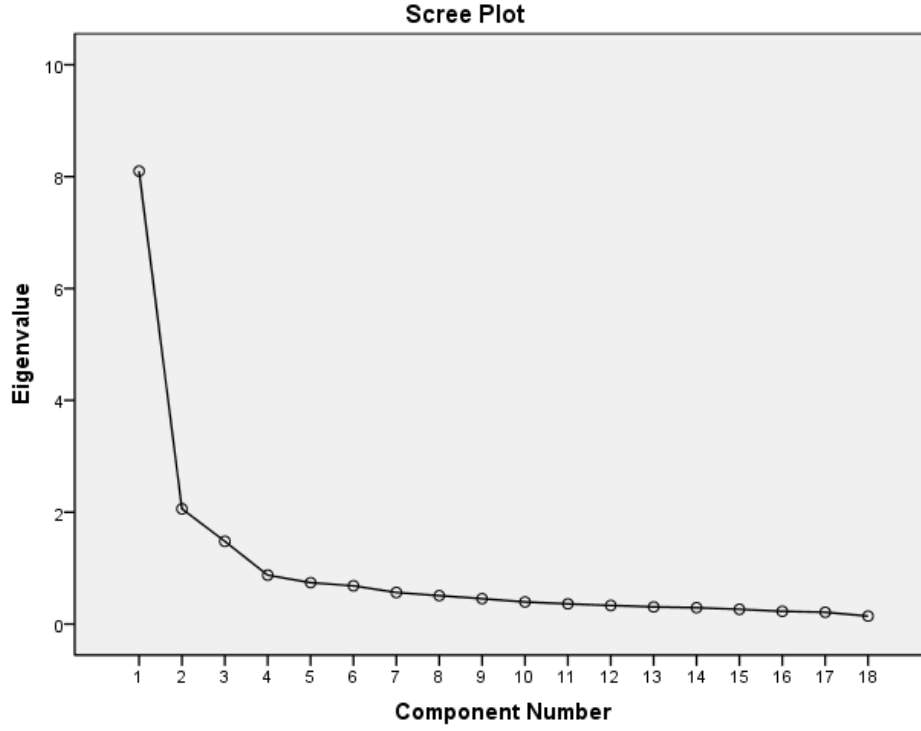
Yapılan faktör analizi sonucunda OKKÖ'ye ait özdeğerler ve yamaç birikinti grafiği incelenerek ölçeğin üç boyutlu olmasına karar verilmiştir. Korku Kültürü ölçeğinin 18 maddelik formu özdeğeri 1'den yüksek üç faktör tarafından açıklanmaktadır. Ayrıca yamaç birikinti grafiği de incelendiğinde üçüncü dik çizgiden sonra grafik yatay bir hal almış ve ölçeğin üç boyutlu olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Tablo 4'te bu faktörlere ilişkin özdeğerler ve varyans oranları, Şekil 1'de ise yamaç birikinti grafiği verilmiştir.

Tablo 4.

Açıklanan toplam varyans tablosu

Faktörler	Başlangıç Öz-Değerleri			Faktör Yükleri Kareler Toplamı		
	Toplam	Açıklanan Varyans (%)	Toplam Açıklanan Varyans (%)	Toplam	Açıklanan Varyans (%)	Toplam Açıklanan Varyans (%)
1	8,099	44,994	44,994	8,099	44,994	44,994
2	2,060	11,447	56,441	2,060	11,447	56,441
3	1,480	8,221	64,662	1,480	8,221	64,662

Tablo 4.'e göre ölçek boyutlarının özdeğerleri birinci faktör için 8,099, ikinci faktör için 2,060 ve üçüncü faktör için 1,480'dir. Birinci boyutun açıkladığı varyans % 44,994, ikinci boyutun açıkladığı varyans %11,447, üçüncü boyutun açıkladığı varyans % 8,221'dir. Bu üç boyutun açıkladığı toplam varyans oranı ise % 64,662'dir. Sosyal bilimlerde açıklanan toplam varyans oranının 40-60 arasında olması yeterli görülmektedir (Karagöz, 2016; Scherer, Wiebe, Luther & Adams, 1988; Akt. Tavşancıl, 2014).

Şekil 1. OKKÖ faktör analizi yamaç birikinti grafiği

Tablo 5.

Okullarda Korku Kültürü Ölçeği Açımlayıcı Faktör Analizi Sonuçları

BOYUT	MADDE NO	F1	F2	F3
Yönetici Korkusu	Madde 7	,890		
	Madde 8	,861		
	Madde 4	,837		
	Madde 5	,748		
	Madde 9	,743		
	Madde 6	,742		
	Madde 2	,741		
	Madde 1	,702		
	Madde 4	,537		
Meslektaş Korkusu	Madde 11		,818	
	Madde 10		,768	
	Madde 12		,730	
	Madde 13		,694	
Süreç Korkusu	Madde 15			,875
	Madde 16			,832
Yasal Süreç Korkusu	Madde 14			,741
	Madde 18			,615
	Madde 17			,458

Maddelerin faktör yüklerinin 0,30'un üzerinde olması faktör yükünün belirgin olduğunun göstergesidir. (Kline,1994). Tablo 5'te, OKKÖ açımlayıcı faktör analizi sonuçlarına yer verilmiştir. Ölçeğin birinci boyutu olan "Yönetici Korkusu" dokuz maddeden (1-9), ikinci boyut olan "Meslektaş Korkusu" dört maddeden (10-13) ve "Yasal Süreç Korkusu" boyutu ise beş maddeden (14-18) oluşmaktadır.

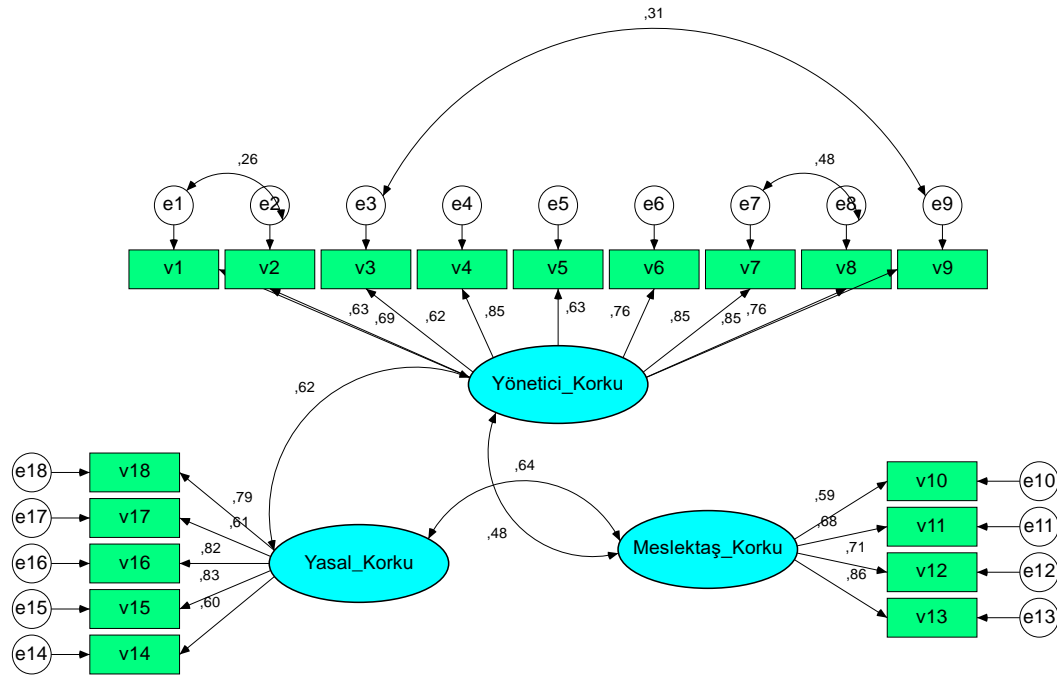
Açımlayıcı faktör analizinde, değişkenler arasındaki ilişkilerden faydalanılarak faktörler ortaya çıkarılırken doğrulayıcı faktör analizinde (DFA) faktörlerin doğruluğu test edilir. Doğrulayıcı faktör analizi yapı geçerliliğini değerlendirmek amacıyla kullanılır (Floyd ve Widaman, 1995; Kline, 2005; Akt. Çokluk, Şekercioğlu, Büyükköztürk, 2012; Karagöz, 2016). Doğrulayıcı faktör analizinde modelin uyumunun değerlendirilmesinde kabul edilebilir uyum değerleri ve OKKÖ' ye uygulanan birinci düzey doğrulayıcı faktör analizi sonucunda elde edilen uyum değerleri Tablo 6'da yer almaktadır (Karagöz, 2016).

Tablo 6.

Kabul edilebilir uyum indeksi değerleri ve OKKÖ doğrulayıcı faktör analizi uyum indeksi değerleri

Uyum İndeksi	Değer	Ölçme aracının değeri
X²/sd	0 ile 5 arasında	2,231
RMSEA	≤ 0,08	0,068
GFI	0,85 ile 1,00 arasında	0,882
AGFI	0,85 ile 1,00 arasında	0,854
CFI	≥ 0,95	0,952
NFI	0,90 ile 1,00 arasında	0,900
NNFI (TLI)	0,90 ile 1,00 arasında	0,931
RMR	≤ 0,08	0,073
SRMR	≤ 0,08	0,064
IFI	0,90 ile 1,00 arasında	0,942

Elde edilen uyum indeksi değerlerine göre, OKKÖ'nün mevcut yapı geçerliliğinin doğrulandığı söylenebilir. Şekil 2'de "Okullarda Korku Kültürü Ölçeği" faktör yapısını gösteren DFA modeli gösterilmektedir.

Şekil 2. OKKÖ doğrulayıcı faktör analizi modeli

Faktör yükleri yönetici korkusu boyutunda 0,62 ile 0,85 arasında, meslektaş korkusu boyutunda 0,59 ile 0,86 arasında, yasal süreç korkusu boyutunda ise 0,60 ile 0,83 arasında değişmektedir.

Ölçüt Geçerliliği

Ölçeğin iç ölçüt geçerliliğinin sağlanıp sağlanmadığını belirlemek için madde toplam test korelasyonu ve alt-üst %27 lik gruplar arasındaki ortalamaların anlamlılığına bakılmıştır. Ölçeğe ait ortalama, standart sapma, madde toplam korelasyonları Tablo 7'de verilmiştir. Madde toplam korelasyonları 0,44 ile 0,73 arasında değişmektedir. Karagöz'e (2016) göre madde toplam korelasyonları 0,25 ve daha üzeri olduğu için maddelerin bireyleri iyi derecede ayırt ettiği söylenebilir.

Tablo 7.

Madde Toplam İstatistikleri

Madde No	\bar{x}	s	Madde Toplam Korelasyonu	Madde No	\bar{x}	s	Madde Toplam Korelasyonu
1	2,58	1,200	0,559	10	2,18	1,135	0,454
2	1,86	1,127	0,622	11	2,02	1,120	0,572
3	2,78	1,318	0,635	12	2,17	1,271	0,440
4	2,20	1,221	0,716	13	1,79	1,083	0,561
5	2,74	1,306	0,565	14	2,11	1,256	0,440
6	2,14	1,316	0,692	15	1,82	1,177	0,600
7	2,22	1,281	0,715	16	1,84	1,147	0,606
8	2,03	1,252	0,724	17	2,06	1,080	0,604
9	2,18	1,224	0,730	18	2,07	1,196	0,658

Madde analizi kapsamında gerçekleştirilen bir diğer analiz ölçeğin toplam puanlarına göre belirlenen alt % 27 ve üst % 27'lik grupların madde ortalama puanları arasındaki farkların ilişkisiz t-testi kullanılarak sınanmasıdır (Büyüköztürk, 2012). Tablo 8'de alt ve üst % 27'lik grupların madde puan ortalamaları sonuçlarına göre gerçekleştirilen t-Testi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 8.

Madde Ayırteçiliğine İlişkin t-Testi Sonuçları

Madde No	Grup	N	\bar{x}	ss	Sd	t	p
1	Üst % 27	90	3,36	1,125	178	11,440	0,00
	Alt % 27	90	1,68	0,819			
2	Üst % 27	90	2,72	1,152	178	12,726	0,00
	Alt % 27	90	1,10	0,369			
3	Üst % 27	90	3,77	0,960	178	14,053	0,00
	Alt % 27	90	1,73	0,981			
4	Üst % 27	90	3,20	1,093	178	15,901	0,00
	Alt % 27	90	1,18	0,510			
5	Üst % 27	90	3,66	1,029	178	11,566	0,00
	Alt % 27	90	1,83	1,084			
6	Üst % 27	90	3,38	1,223	178	14,680	0,00
	Alt % 27	90	1,22	0,667			
7	Üst % 27	90	3,32	1,140	178	17,175	0,00
	Alt % 27	90	1,14	0,384			
8	Üst % 27	90	3,21	1,127	178	18,105	0,00
	Alt % 27	90	1,03	0,181			
9	Üst % 27	90	3,33	1,017	178	18,770	0,00
	Alt % 27	90	1,16	0,422			
10	Üst % 27	90	2,87	1,041	178	9,353	0,00
	Alt % 27	90	1,53	0,864			
11	Üst % 27	90	2,83	1,124	178	11,441	0,00
	Alt % 27	90	1,31	0,574			
12	Üst % 27	90	2,94	1,165	178	9,102	0,00
	Alt % 27	90	1,47	1,008			
13	Üst % 27	90	2,59	1,179	178	10,631	0,00
	Alt % 27	90	1,16	0,495			

14	Üst % 27	90	2,86	1,286	178	7,806	0,00
	Alt % 27	90	1,51	1,008			
15	Üst % 27	90	2,69	1,338	178	10,788	0,00
	Alt % 27	90	1,12	0,329			
16	Üst % 27	90	2,68	1,262	178	11,652	0,00
	Alt % 27	90	1,09	0,286			
17	Üst % 27	90	2,87	1,073	178	11,470	0,00
	Alt % 27	90	1,36	0,641			
18	Üst % 27	90	3,06	1,115	178	13,646	0,00
	Alt % 27	90	1,23	0,601			

Bu sonuçlara göre maddeler ilişkin t değerlerinin anlamlı olması ($p \leq 0,01$) maddelerin bireyleri ayırt ettiği ve madde geçerliliklerinin yüksek olduğu söylenebilir.

Ölçeğin ölçüt geçerliliğinin belirlenmesi için yapılan bir başka analiz de araştırmacı tarafından geliştirilen ölçek ile Askanashy ve Nicholson (2005) tarafından geliştirilen ve Sincer (2016) tarafından Türkçe uyarlaması yapılan "Korku İklimi Ölçeği" arasındaki korelasyon analizidir. Korelasyon analizine yönelik sonuçlar Tablo 9'da verilmiştir.

Tablo 9.

Korku iklim ölçeği ile korku kültürü ölçeği arasındaki korelasyon tablosu

	Yönetici Korkusu	Meslektaş Korkusu	Yasal Süreç Korkusu	Korku Kültürü
Korku İklimi	0,636**	0,602**	0,657**	0,767**

** Korelasyon 0,01 düzeyinde anlamlıdır

"Korku İklimi Ölçeği" ile "Korku Kültürü Ölçeği" arasında pozitif yönlü anlamlı ilişki bulunmuştur. İki ölçek arasındaki pozitif yönlü anlamlı ilişkinin olması, ölçeğin benzer ölçek geçerliliği ölçütünün sağlandığını göstermektedir.

Ölçme Aracının Güvenirliği

Bir ölçeğin kurgu, içerik, yapı ve fenomeni sorgulama gücünü ve yeterliliğini değerlendirmek için yararlanılan yöntemlere güvenilirlik ve madde analizi denir. Güvenirlik bir testin veya ölçeğin ölçmek istediği şeyi tutarlı ve istikrarlı bir şekilde ölçme derecesidir (Karagöz, 2016; Özdamar, 2016). Araştırmada güvenilirlik düzeyinin belirlenmesi için Cronbach's Alpha katsayısı kullanılmıştır. Cronbach's Alpha katsayısı 0 ile 1 arasında değer alır. Araştırmalarda alfa değerinin ne düzeyde olması gerektiği hakkında çeşitli görüşler bulunmaktadır. Ölçek boyutlarının güvenilirlik katsayıları 0,00-0,39 arasında ise ölçek güvenilir değil, 0,40-0,59 arasında ise düşük, 0,60-0,79 arasında ise oldukça güvenilir, 0,80-1,00 arasında ise yüksek derecede güvenilir (Karagöz, 2016). DeVellis (2012)'e göre ise güvenilirlik katsayısı 0,70 üzerinde olmalıdır (Pallant, 2011). Seçer (2013) ve Büyüköztürk (2012) de güvenilirlik katsayısının 0,70 üzerinde olmasının yeterli görüldüğünü belirtmişlerdir. "Yönetici Korkusu" alt boyutuna ilişkin α katsayısı 0,92; "Meslektaş Korkusu" alt boyutuna ilişkin α katsayısı 0,80; "Yasal Süreçlerden Korku" alt boyutuna ilişkin α katsayısı 0,86 olarak hesaplanmıştır. "Okullarda Korku Kültürü Ölçeği'nin" tamamına ilişkin α katsayısı da 0,92'dir. Ölçeğin alt boyutlarının iç tutarlılıklarının belirlenmesi için iki yarı test güvenilirlik analizi gerçekleştirilmiş, tüm alt boyutlarda iki yarım arası korelasyon değerleri 0,90 ve üzeri olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

SONUÇ

Bu çalışmada okullardaki korku kültürü düzeyinin belirlenmesi için yönetici korkusu (1-9), meslektaş korkusu (10-13) ve yasal süreç korkusu (14-18) olmak üzere 3 boyut ve toplam 18 maddeden oluşan "Okullarda Korku Kültürü Ölçeği" geliştirilmiştir. Ölçek 5'li Likert tipi (1=Hiçbir zaman, 2= Nadiren, 3=Bazen, 4=Çoğunlukla, 5=Her zaman) bir ölçektir. Ölçek geliştirme sürecinde gerçekleştirilen geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları, ölçeğin okullarda korku kültürü düzeyini belirlemede kullanılabilecek geçerli ve güvenilir bir ölçek olduğunu göstermektedir. Ölçekte yer alan üç faktör toplam varyansın % 64,662'sini açıkladığı sonucuna ulaşılmıştır. Elde edilen üç faktörlü yapının doğrulanması için gerçekleştirilen doğrulayıcı faktör analizi (DFA) sonucunda elde edilen uyum iyiliği değerleri ($X^2/sd=2,231$; RMSEA=0,068; GFI=0,882; AGFI=0,854; CFI=0,952; NFI=0,90; NNFI=0,931; IFI= 0,942) kabul edilir düzeyde bulunmuştur. Bu da ölçeğin faktör yapısının doğrulandığını göstermektedir. Araştırmanın ölçüt geçerliliğinin doğrulanması için madde toplam test korelasyonu, alt-üst

%27'lik gruplar arasında t-testi ve benzer ölçek olarak belirlenen "Korku İklimi Ölçeği" ile korelasyon analizleri yapılmıştır. Madde toplam test korelasyonları 0,44-0,73 arasında hesaplanmıştır. Alt-üst %27'lik gruplar arasında gerçekleştirilen t-testi sonuçları tüm maddeler için anlamlı çıkmıştır. "Korku İklimi Ölçeği" ile "Korku Kültürü Ölçeği" arasında pozitif yönlü ilişki bulunmuştur. Elde edilen tüm bu sonuçlar ile ölçeğin ölçüt geçerliğinin sağlandığı söylenebilir. Güvenirlilik sonuçlarının belirlenmesi için ölçeğin alt boyutları ve toplam puanına göre Cronbach's Alpha değerlerine bakılmış ve bu değerlerin 0,80 ve 0,92 arasında değiştiği bulunmuştur. Bu değerlere göre ölçeğin güvenilir bir ölçek olduğu söylenebilir. Geliştirilen "Okullarda Korku Kültürü Ölçeği"nin toplam puanı alınabilmekte ve okullarda korku kültürü düzeyi genel olarak belirlenebilmektedir. Ölçekte ters kodlanan madde bulunmamaktadır.

Alanyazında okullarda korku kültürü düzeyini belirlemek üzere hazırlanan bir ölçme aracının olmadığı görülmüştür. Okullarda korku kültürü düzeyini belirlemek, korku kültürü ile çeşitli değişkenler arasındaki ilişkinin belirlenmesi amacıyla ölçeğin kullanılabilceği ve alana katkı sunacağı söylenebilir.

KAYNAKÇA/REFERENCES

- Ashkanasy, N. M., ve Nicholson, G. J. (2003). Climate of fear in organisational settings: construct definition, measurement and a test of theory. *Australian Journal of Psychology*, 55(1), 24-29.
- Bryman, A., ve Cramer, D. (2001). *Quantitative data analysis with SPSS release 10 for windows: A guide for social scientists*. New York, NY, US: Routledge.
- Büyüköztürk, Ş. (2012). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Cüceloğlu, D. (2008). *Korku kültürü:niçin "mış gibi" davranıyoruz*. İstanbul: Remzi Kitabevi
- Cüceloğlu, D. (2014). *Gerçek özgürlük*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Cüceloğlu, D. (2016). *İletişim donanımları* (53. Baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Cüceloğlu, D. (2018). *Öğretmenim bir bakar mısın?* (2. Baskı). İstanbul: Final Kültür Sanat Yayınları.
- Cüceloğlu, D. (2008). *Korku kültürü:niçin "mış gibi" davranıyoruz*. İstanbul: Remzi Kitabevi
- Çakıroğlu, A. E. (2013). *Değerler eğitiminde korku kültürünün etkisi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.
- Çokluk, Ö., Şekercioğlu, G. ve Büyüköztürk, Ş. (2012). *Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik: SPSS ve LISREL uygulamaları*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Eren, A. (2005). Korku kültürü, değerler kültürü ve şiddet. *Aile ve Toplum*, 2(9).
- Furedi, F. (2007). The only thing we have to fear is the 'culture of fear' itself. *American Journal of Sociology*, 32, 231-234.
- Furedi, F. (2014). *Korku kültürü risk almamanın riskleri* (2. Baskı). (B. Yıldırım Çev.). İstanbul: Ayrıntı Yayınları. (Orijinal çalışmanın basım tarihi 1998).
- Furedi, F. (2018). *How fear Works: culture of fear in the 21st century*. New York: Bloomsbury Publishing.
- George, D., ve Mallery, M. (2010). *SPSS for windows step by step: a simple guide and reference*, 17.0 update (10th ed.) Boston: Pearson.
- Güler, A. (2004). *Türk eğitim sisteminde korku kültürü ve disiplin sorunu*. XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı. 6-9 Temmuz, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Malatya, 1-9.

- Harputlu, F. (2012). *Yeni kapitalizmin toplumsal denetim aracı-korku kültürü ile kitle iletişim araçları ilişkisi: Türkiye'deki internet haber siteleri örneği*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Karagöz, Y. (2016). *SPSS ve AMOS 23 uygulamalı istatistiksel analizler*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Kaşmer, T. (2009). *Korku kültürünün yönetim, çalışanlar ve işletme üzerindeki etkilerinin analizi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla.
- Kline, P. (1994). *An easy guide to factor analysis*. New York: Routledge.
- Kunnan, A.J. (1998). An introduction to structural equation modelling for language assessment research. *Language Testing*, 15 (3), 295–332.
- Lawshe, C. H. (1975). A quantitative approach to content validity. *Personnel psychology*, 28, 563–575.
- Mannoni, P. (1992). *Korku*. İstanbul: Yeni Yüzyıl Kitaplığı.
- Mölder, H. (2011). The culture of fear in international politics – a western-dominated international system and its extremist challenges. *ENDC Proceedings*, 14, 241–263.
- Oran, F. Ç. Ve Balkan Alkan, B. (2017). Örgütlerde korku kültürüne ilişkin bir model önerisi. 5. *International Balkan and Near Eastern Social Sciences Congress Proceedings Book*, 619-631.
- Özdamar, K. (2016). *Ölçek ve test geliştirme yapısal eşitlik modellemesi*. Ankara: Nisan Kitabevi.
- Özpolat, A. (2018). *Toplumsal korkular üzerine sosyolojik bir araştırma (Fırat Üniversitesi örneği)*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Fırat Ticaret Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.
- Pallant, J. (2011). *SPSS survival guide: A step by step guide to data analysis using SPSS for Windows* (4th. Ed.). Australia: Allen & Unwin.
- Seçer, İ. (2013). *SPSS ve LISREL ile pratik veri analizi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Sincer, S. (2016). *Öğretim elemanlarının algılarına göre korku kültürü ile tükenmişlik arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Sincer, S., ve Atanur Baskan, G. (2017). Analyzing the Relationship Between Culture of Fear and Burnout According to the Perceptions of Academics. *Journal of Higher Education & Science/Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 7(3).
- Şencan, H. (2005). *Sosyal ve davranışsal ölçümlerde güvenirlik ve geçerlilik*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Şeker, H., Gençdoğan, B. (2014). *Psikolojide ve eğitimde ölçme aracı geliştirme* (2. Basım). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Tabachnick, B.G. ve Fidell, L.S. (2013). *Using multivariate statistics*. Boston: Pearson.
- Tavşancıl, E. (2014). *Tutumların ölçülmesi ve spss ile veri analizi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Yıldız, Z. (2015). *Korku kültürü ile kent ilişkisi üzerine kuramsal tartışma*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Yurdigül, A. (2014). *Televizyon ana haber bültenlerinde korku kültürünün inşası*. Yayınlanmamış doktora tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Yurdugül, H. (2005). Ölçek geliştirme çalışmalarında kapsam geçerliği için kapsam geçerlik indekslerinin kullanılması. *XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi*. 28-30 Eylül 2005, Denizli.

İletişim/Correspondence

Prof. Dr. Kazım ÇELİK

kcelik@pau.edu.tr

Öğr. Gör. Dr. Ümit KAHRAMAN

ukahraman@pau.edu.tr

EK: OKULLARDA KORKU KÜLTÜRÜ ÖLÇEĞİ

	Size en uygun seçeneğe X işareti koyunuz, lütfen boş soru bırakmayınız.	Hiçbir zaman	Nadiren	Bazen	Çoğunlukla	Her zaman
1	Okul içinde okul yöneticim tarafından sürekli izleniyordum gibi hissederim.	1	2	3	4	5
2	Okul yöneticimle karşılaşma ihtimali beni tedirgin eder	1	2	3	4	5
3	Okul yöneticimle ters düştüğümde üzerimde bir baskı hissederim.	1	2	3	4	5
4	Okulumda birçok konuda disiplin baskıya dayalı sağlanır.	1	2	3	4	5
5	Okulda, okul yöneticisinin kurallarına uyma zorunluluğu olduğunu hissederim.	1	2	3	4	5
6	Okul yöneticim okuldan ayrılrsa, üzerimdeki baskının kalktığını hissederim.	1	2	3	4	5
7	Okul yöneticim elindeki yetkiyi yaptırım unsuru olarak kullanır.	1	2	3	4	5
8	Okul yöneticim her koşulda bizi kendisine itaat etmeye zorlar.	1	2	3	4	5
9	Hata yaparsam okul yöneticimin sert tepki göstermesinden çekinirim.	1	2	3	4	5
10	Davranışlarımın meslektaşlarım tarafından eleştirilmesinden çekinirim.	1	2	3	4	5
11	Okulda yalnız kalmamak için genel görüşe muhalif tavır göstermek istemem.	1	2	3	4	5
12	Okulumda siyasi görüşlerimin bilinmesi beni tedirgin eder.	1	2	3	4	5
13	Okulda yaşam tarzımın bilinmesi beni tedirgin eder	1	2	3	4	5
14	Okulda yaptığımız davranışların meslekten atılmaya sebep olmasından endişelenirim.	1	2	3	4	5
15	Okulumda kişiler arasındaki en küçük sorunların bile disiplin soruşturması haline getirilmesinden endişelenirim.	1	2	3	4	5
16	Derslere mazeretli olarak geç kalsam bile hakkımda yasal işlem başlatılma ihtimalinden huzursuz olurum.	1	2	3	4	5
17	Bazı kurallara doğru bulduğum için değil ceza almamak için uyarım.	1	2	3	4	5
18	Çoğunluktan farklı davrananlara cezaların daha kolay verilmesinden endişelenirim.	1	2	3	4	5